

BİLGİ NOTLARI

SAYI 3 • HAZİRAN 2022

UKRAYNA RUSYA SAVAŞINDA SON DURUM

2022 yılında gündemden düşmediği gibi etkileri küresel düzeyde gün geçtikçe daha çok hissedilen Rusya-Ukrayna savaşında gelinen son durumu, AB Komisyonu'nun Rusya'ya uyguladığı yaptırımları sizler için derledik.

GÜNEYDOĞU
ANADOLU İHRACATÇI
BİRLİKLERİ

Eğitim ve Ekonomik
Araştırmalar Şubesi

Bilgi Notları

Haziran

Bilgi-2022-03

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI SON DURUMU HAKKINDA

1917'deki Ekim Devriminde Sovyet Rusya'yı oluşturan 15 cumhuriyetten biri olan Ukrayna, 1991 yılında Moskova'daki darbe girişiminden sonra Rusya ile yollarını ayırıp bağımsızlığını ilan etse de iki ülke arasında bitmek bilmeyen çekişme günümüzde de küresel çapta etkileri olan olaylara sahne olmaktadır.

1991'de Kırım'ın bağımsızlığı, bitmek bilmeyen Donbass savaşları ve son dönemde gündeme gelen Ukrayna'nın NATO üyeliği Rusya Ukrayna hattında gün geçtikçe tırmanan gerilim, Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile sonuçlanmıştır. Başlatılan müzakereler ile henüz pek yol kat edilmemiş, ardı ardına gelen yaptırımlarla birlikte de savaşın etkileri her geçen gün uluslararası arenada daha da hissedilir hale gelmiştir.

Rusya'nın Ukrayna kuşatmasından vazgeçirmek, savaşçı finanse etme yeteneğini sınırlandırmak ve işgalden sorumlu Rus siyasi seçkinlerine ekonomik ve siyasi maliyetler yüklemek amacıyla öncelikle AB ülkeleri, daha sonra İngiltere ve ABD'den gelen yaptırımlar dünya ekonomisini küresel boyutta etkilemiştir.

Siz değerli üyelerimizi konu ile ilgili bilgilendirmek amacıyla Şubat ayında yayınladığımız [Ekonomi Bültende](#) Türkiye'nin Ukrayna ve Rusya ile yaptığı ihracat ve ithalat rakamlarına yer vermiş, Mart ayında yayınladığımız [Ekonomik Bültende](#) de AB'nin uyguladığı yaptırım paketlerinin kapsamında bahsetmiştik.

Bugün size hazırladığımız bilgi notu ile AB'den gelen 5. ve 6. Yaptırım paketlerini ve bu paketler sonucunda ortaya çıkan enerji krizini değerlendirmeye çalışacağız.

Avrupa Birliği Konseyi 8 Nisan 2022'de 5. Yaptırım paketini kabul etti. Paketin içeriğine bakıldığında en dikkat çeken husus her türlü Rus kömürüne karşı ithalat yasağı getirilmesi. AB'nin bu kararı, Ukrayna savaşının ardından Rus enerji sektörüne resmi olarak uygulanan ilk ambargo özelliği taşıyor. Daha önce ABD, Birleşik Krallık ve bazı ülkeler Rusya'dan enerji ithalatını yaptırım uygulama kararı almasına rağmen, AB Rus enerji ithalatına yüksek bağımlılığı nedeniyle bu yönde karar alamamıştı.

Mali önlemler başlığı altında ise Rusya'nın en büyük ikinci bankası olan VTB'nin de aralarında bulunduğu 4 önemli Rus bankasına tam işlem yasağı konacak. Piyasadan tamamen koparmayı

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

hedefledikleri bu dört banka, Rus bankacılık sektöründeki pazar payının yüzde 23'ünü temsil ediyor. Bu önlemlerle ise Rusya'nın mali sistemini daha da zayıflatacağı düşünülmekte.

Yaptırımların ulaştırma ayağı incelendiğinde ise Rus gemilerinin ve Rus tarafından işletilen gemilerin AB limanlarına erişiminin yasaklanması olduğu görülmektedir. Ancak tarım ve gıda ürünleri, insani yardım ve enerji gibi temel ihtiyaçlar bu yasaktan muaf tutulacak. Ek olarak, Rus ve Belarus karayolu taşımacılığı operatörlerine bir yasak öneren komisyon bu yasakla, Rus endüstrisinin temel malları elde etme seçeneklerini büyük ölçüde sınırlandıracağını düşünmektedir.

5. yaptırım paketi ihracat ve ithalat yasaklarını da içermektedir. Özellikle kuantum bilgisayarları ve gelişmiş yarı iletkenleri, ayrıca hassas makine ve nakliye ekipmanlarını içeren ihracat yasakları ile Rusya'nın teknolojik tabanını ve sanayi kapasitesini düşürmek hedeflenmektedir. Çimento, kauçuk ürünleri, ahşap, alkollü içkiler (votka dahil), likör, yüksek kaliteli deniz ürünleri (havyar dahil) dahil olmak üzere ek ithalat yasakları ve Belarus'tan potansiyel ithalatına karşı önlem olarak düşünülmektedir.

Diğer bir yasak da Rusya'nın kamu ihalelerinden ve küresel ekonomik piyasasından izole edilmesi konusundadır. Bu paketle birlikte Rus vatandaşlarının ve kuruluşlarının AB'deki satın alma sözleşmelerine katılımı tamamen yasaklandı. İlaveten varlıkları dondurulanlar listesine 217 yeni kişi ve 18 yeni kuruluş daha eklendi.

Yasakların son ayağında ise AB parasının hiçbir koşulda Rusya'ya gidişini engellemek yer almaktadır. Bu amaçla banknotların ihracı ve devredilebilir menkul kıymetlerin Rus vatandaşlarına veya kuruluşlarına tüm resmi AB para birimlerine satışına ilişkin yasaklar daha da genişletilmiştir.

4 Mayıs 2022 de yayınlanan 6. yaptırım paketinin içeriğine bakıldığında en dikkat çekici önlemin tüm Rus petrolünün ithalatının kademeli olarak yasaklanması olduğu görülmektedir. Pakette ayrıca Rusya'nın askeri yetkililerine, üç büyük bankaya ve bazı TV kanallarına yönelik tedbirler de yer alıyor.

İlk olarak AB komisyonu, Rus oligarkları listelemeye devam edeceğini duyurarak "Kim olduğunuzu biliyoruz ve sorumlu tutulacaksınız" mesajını veriyor. İkinci olarak Rusya'nın en büyük bankası olan Sberbank'ı ve diğer iki büyük bankayı SWIFT'den çıkartarak Rusya'nın finans sektörünü küresel sistemden izole etmeyi amaçlamaktadırlar. Üçüncü sırada, Rus devletine ait üç büyük yayıncıya getirilen yasaklama ile dezenformasyonun önüne geçmeyi hedefliyor. Bu şekilde AB'de, kablo, uydu,

GÜNEYDOĞU ANADOLU İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ

internet veya akıllı telefon uygulamaları aracılığıyla herhangi bir şekilde veya biçimde yer almasına izin verilmeyecek.

Yaptırım son ve belki de en önemli konusu, Rus enerji sektörü ile ilgili. Liderlerin Versay'da bir araya geldikleri ve Rus enerjisine olan bağımlılıklarını aşamalı olarak kaldırma konusunda anlaştıklarını aktaran komisyon yetkilileri altı ay içinde Rusya'nın ham petrol tedarikini ve yıl sonuna kadar rafine ürünleri aşamalı olarak kaldıracaklarını açıkladılar. Bu durumda Rusya'dan alınan ham petrolün yüzde 75'i doğrudan kesilecek. Bu oran yıl sonuna kadar yüzde 90'a yükselecek. Bu ise Macaristan gibi Rusya'ya enerji bağımlılığı olan Avrupa ülkeleri için bir çözüm gibi düşünülebilir. Yani petrol tedarik kaynağını değiştirmesi zor olan Macaristan, Slovakya ve Çekya Rusya'dan petrol almaya devam edecek.

ÖNEMLİ UYARI: *Bu dokümanda yer alan bilgiler hiçbir surette Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğini bağlamaz. Bilgiler, Avrupa komisyonun resmi internet sayfasından (https://ec.europa.eu/info/index_en) derlenmiştir.*